

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 36/2020 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty maa- ja metsätalousvaliokuntaan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 4/2020 vp
- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 3/2020 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Juha-Pekka Suomi, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, sisäministeriö
- neuvotteleva virkamies Harri Sivula, sisäministeriö
- vastuualueen johtaja Anna Hyppönen, Maahanmuuttovirasto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ulkoministeriö
- oikeusministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Maaseudun Työnantajaliitto MTA ry
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- STTK ry

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Pakolaisapu ry
- Suomen Yrittäjät ry
- professori Olli Mäenpää

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaista muuttamista. Ehdotetuilla laeilla sallittaisiin kaikille laillisesti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille työnteko huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeillä aloilla ja tehtävissä, joita tarkoitetaan komission tiedonannossa COVID-19 (2020/C 102 I/02) Ohjeet EU:hun suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevan väliaikaisen matkustusrajoituksen täytäntöönpanosta, kauttakulkujärjestelyjen helpottamisesta EU:n kansalaisten kotiuttamiseksi ja vaikutuksista viisumipolitiikkaan sekä komission tiedoksiannossa (2020/C 102 I/03) Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden harjoittamista koskevat suuntaviivat covid-19-epidemian aikana.

Tiedonannoissa mainitut alat ja tehtävät olisivat pääsääntöisesti tehtäviä, joilla ulkomaisen työvoiman Suomeen saapumisen rajoitukset tai muut poikkeustilanteesta johtuvat työmarkkinoiden toimivuuden häiriöt aiheuttavat työvoimapulaa tai huoltovarmuus- tai muita toimialan toiminnalle merkittäviä haasteita. Tiedonannossa nämä tehtävät määritellään välttämättömäksi tehtäväksi tai tarpeeksi. Tällaisina tehtävinä on mainittu esimerkiksi terveydenhuollon ammattilaiset, maatalousalan kausityöntekijät, kuljetushenkilöstö, elintärkeän tai muuten välttämättömän infrastruktuurin parissa työskentelevät henkilöt, elintarviketeollisuus sekä eri hoitotyöntekijät. Laki koskisi kaikkia voimassaolevia oleskelulupia, viisumeita ja kausityötodistuksia sekä myös uusia myönnettäviä oleskelulupia, viisumeita ja kausityötodistuksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Lait olisivat voimassa 31.12.2020 asti. Lakeja sovellettaisiin jo ennen lain voimaan tuloa myönnettyihin oleskelulupiin, viisumeihin tai kausityötodistuksiin.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotetun sääntelyn lähtökohtia

Kiinassa on käynnistynyt vuoden 2020 alussa uuden koronaviruksen (COVID-19) aiheuttama vakava tartuntatautiepidemia. Tauti on nyttemmin levinnyt maailmanlaajuisesti pandemiaksi.

Valtioneuvosto on 16.3.2020 todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että Suomessa vallitsevat valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettut poikkeusolot. Kysymyksessä ovat valmiuslain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettut poikkeusolot, joissa maahamme on levinnyt vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Poikkeusoloissa hallitus on ryhtynyt välittömästi toimenpiteisiin väestön suojaamiseksi sekä yhteiskunnan ja talouselämän toiminnan turvaamiseksi. Hallitus on muun muassa ottanut käyttöön eduskunnan myötävaikutuksella useita valmiuslain mukaisia poikkeusolojen toimivaltuuksia. Hallituksen toimenpidekokonaisuuteen kuuluu myös valtioneuvoston 17.3.2020 tekemä päätös rajoittaa rajaliikenne vain välttämättömään työ- ja muuhun liikenteeseen. Rajavartiolaitos on omassa soveltamisohjeessaan tarkentanut, että tällä tarkoitetaan vain huoltovarmuuden ja yhteiskunnan toimintojen kannalta välttämätöntä liikennettä. Valtioneuvoston päätöksen tarkoituksena on vähentää matkustamista Suomeen.

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusista väliaikaisista toimenpiteistä, joilla tähdätään etenkin Suomessa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työpanoksen nykyistä joustavampaan hyödyntämiseen koronavirustilanteen (COVID-19 - tartuntatautiepidemia) vuoksi vallitsevissa poikkeusoloissa.

Koronavirusepidemiasta johtuen suuri määrä ihmisiä on jo nyt lomautettuna. Lomautettavien määrä näyttää kasvavan, ja samalla työttömäksi jäämisen uhka on kasvanut. Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen mukaan valtaosa tällaisista työntekijöistä tulee matkailu-, hotelli-, ravintola-, kulttuuri- sekä palvelualoilta. Näiden alojen työntekijöiden joukossa on myös paljon Suomessa työssä olevia ulkomaalaisia. Viime vuodelle ja meneillään olevalle vuodelle 2020 on myönnetty työntekijän oleskelulupia yhteensä 3 500. Näiden lisäksi mainituilla aloilla työskentelee ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä ja pidempään maassa olleita työntekijöitä. Suomessa työskentelevien ulkomaalaisten asema työmarkkinoilla on vallitsevissa olosuhteissa muun muassa voimassa olevasta lainsäädännöstä johtuen erityisen haastava. Kaikkiaan työperusteisia oleskelulupia on yhteensä huomattavan paljon enemmän. Niistä on kuluvan vuoden aikana päättymässä yhteensä vajaat 12 000 lupaa.

Samanaikaisesti eri ministeriöt, eri alojen elinkeinojärjestöt ja monet muut eri tahot ovat esittäneet perusteluja eri toimialojen ja tehtävien kriittisyyden kannalta joko huoltovarmuuden tai alan yritysten elinkeinon ja toimeentulon vaarantumisen tai molempien vuoksi ulkomaisen työvoiman välttämättömyydestä eri toimialoilla. Saadun selvityksen mukaan syntyneessä tilanteessa osaavan ulkomaisen työvoiman saatavuuden varmistamiseksi eri ministeriöiden yhteinen poikkihallinnollinen työryhmä on tuottanut ja tuottaa arvioita välttämättömistä huoltovarmuuden kannalta akuuteista ja eri toimialojen kannalta kriittisistä työtehtävistä, jotka eivät siedä viivästystä ja joiden suorittamatta jättämisellä on merkittävä vaikutus huoltovarmuuteen tai näiden toimialojen toimintaan.

Hallituksen esityksen mukaan koronavirusepidemian aikana haasteena on saada riittävästi työvoimaa etenkin kausityöntekijöitä tarvitseville puutarha-, maatalous- ja luonnontuoteteollisuusaloille, mutta myös rakennusosalalle ja telakkateollisuuteen sekä energia-, teknologia-, logistiikka- ja kuljetusaloille. Sen vuoksi tarkoitus on, että etenkin lomautettuja ja työttömäksi mahdollisesti jääviä työperusteisilla oleskeluluvilla maassa olevia ulkomaalaisia voitaisiin hyödyntää näiden alojen työtehtävissä mahdollistamalla heidän työskentelynsä työvoimaa tarvitsevilla sektoreilla ja etenkin maatalouden kausityössä. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä hallituksen esityksen tavoitetta lisätä poikkeusoloissa työvoiman tarjontaa ensisijaisesti kotimaassa laillisesti oleskelevien ulkomaalaisten keskuudesta.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Hallituksen esityksestä ja sen valmistelusta

Ulkomaalaislakia (301/2004) ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettua lakia (907/2017) ehdotetaan hallituksen esityksen perusteluissa muutettavaksi väliaikaisesti poikkeussäntelyllä niin, että kaikille laillisesti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille sallitaan työnteko huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeillä aloilla ja tehtävissä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä ja että sen valmistelussa on kiireellisyyden vuoksi ollut tarpeen poiketa kuulemista säädösvalmistelussa koskevista ohjeista. Valiokunta pitää tätä asian kiireellisyydestä johtuen hyväksyttävänä, mutta toteaa, että tästä huolimatta hallituksen esitys olisi tullut valmistella yhteistyössä ainakin ulkomaalaislainsäädännön kokonaisuudesta vastaavan sisäministeriön ja keskeisen lupaviranomaisen Maahanmuuttoviraston kanssa. Tällaisella yhteistyöllä olisi valiokunnan käsityksen mukaan voitu välttää ne epäselvyydet, ristiriidat ja muut ongelmakohtat, jotka hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotusten perustelujen ja säännösehdoitusten välillä sekä myös perustelujen sisällä.

Hallituksen esityksen perustelujen ja ehdotetun lainsäädännön perusteella on vaikeaa päätellä esimerkiksi sitä, mikä on lakiehdotusten oikeudellinen sisältö. Hallituksen esityksestä puuttuvat tässä yhteydessä välttämättömät yksityiskohtaiset perustelut. Kiireellisestä aikataulusta johtuen edellä mainitut seikat saattavat myös valiokunnan haastavan tilanteen eteen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että työntekijöiden, yrittäjien, harjoittelijoiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoa koskevat asiat on vasta hiljattain 1.1.2020 voimaan tulleella valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) muutoksella siirretty sisäministeriön toimialalta työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan.

Hallituksen esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista

Ulkomaalaisen maahantuloon, maastalähtöön sekä oleskeluun ja työntekoon liittyvät perussäännökset ovat ulkomaalaislaissa. Lisäksi EU-direktiivien kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä on säädetty lait kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten (ns. kausityölaki), yrityksen sisäisen siirron yhteydessä (908/2017, ns. ICT-laki) ja tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018). Kaikki mainitut kolme lakia sisältävät säännöksen kyseisen lain suhteesta ulkomaalaislakiin, jonka mukaan ulkomaalaislain maahantuloa, maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevia säännöksiä sovelletaan, jollei näissä erityislaeissa toisin säädetä. Hallituksen esitykseen sisältyvät kuitenkin vain ulkomaalaislain ja kausityölain muutosehdotukset, vaikka tarkoituksena on ilmeisesti ollut, että säädettävä lainsäädäntö koskee ulkomaalaislain säännökset huomioon ottaen myös kahta viimeksi mainittua lakia.

Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että myös kahta viimeksi mainittua lakia on vallitsevissa olosuhteissa perusteltua väliaikaisesti muuttaa, koska muutoin ne jäävät vastoin ilmeistä toisenlaista tarkoitusta sääntelyn ulkopuolelle. Valiokunta ehdottaa jäljempänä yksityiskohtaisista perusteluista tarkemmin ilmenevin tavoin näihin lakeihin lisättäväksi sisällöltään so-

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

veltuvien osien ulkomaalaislakiin ja kausityölakiin lisättäviä väliaikaisia säännöksiä vastaavat säännökset (valiokunnan uusi 3. ja 4. lakiehdotus).

Valiokunta korostaa selvyuden vuoksi, että ehdotetuilla säännöksillä ei muuteta ulkomaalaislaissa tai edellä mainituissa muissa laeissa säädettyjä maahantulon eikä luvan myöntämisen edellytyksiä.

Hallituksen esityksessä ehdotettujen väliaikaisten säännösten keskeisestä sisällöstä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislakiin lisättäväksi väliaikaisesti uusi 213 b § ja kausityölakiin väliaikaisesti uusi 17 a §, joiden ehdotetaan olevan voimassa 31.12.2020 asti. Ehdotetun uuden ulkomaalaislain säännöksen mukaan ulkomaalaislain nojalla myönnetty oleskelulupa tai viisumi oikeuttaa työntekoon kaikilla huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta olennaisilla aloilla ja tehtävissä. Kausityölakiin ehdotetun uuden säännöksen mukaan työntekoon oikeuttaa lisäksi myös kausityötodistus. Edellä lausuttuun viitaten ja sitä täydentäen ajatus näyttäisi olevan, että viittaus kaikkiin ulkomaalaislain nojalla myönnettyihin oleskelulupiin ulottaisi sääntelyn koskemaan myös lakien 908/2017 ja 719/2018 mukaisilla oleskeluluilla maassa laillisesti oleskelevia. Valiokunnan mielestä tämä ei kuitenkaan ole mahdollista.

Hallituksen esityksessä ehdotetuissa väliaikaisissa säännöksissä huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta olennaisten alojen ja tehtävien määritelmät kytketään kahteen komission COVID-19-epidemian johdosta antamaan tiedonantoon. Kysymys on komission 30.3.2020 antamasta tiedonannosta, joka koskee ohjeita EU:hun suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevan väliaikaisen matkustusrajoituksen täytäntöönpanosta, kauttakulkujärjestelyjen helpottamisesta EU:n kansalaisten kotiuttamiseksi ja vaikutuksista viisumipolitiikkaan (2020/C 102 I/02). Lisäksi komissio on samana päivänä antanut tiedonannon työntekijöiden vapaan liikkuvuuden harjoittamista koskevista suuntaviivoista COVID-19-epidemian aikana (2020/C 102 I/03).

Komission tiedonannoissa mainitut alat ja tehtävät ovat valiokunnan mainituista tiedonannoista saaman selvityksen perusteella pääsääntöisesti tehtäviä, joilla ulkomaisen työvoiman Suomeen saapumisen rajoitukset tai muut poikkeustilanteesta johtuvat työmarkkinoiden toimivuuden häiriöt aiheuttavat työvoimapulaa tai huoltovarmuus- tai muita toimialan toiminnalle merkittäviä haasteita. Tiedonannossa nämä tehtävät määritellään välttämättömäksi tehtäväksi tai tarpeelliseksi. Tällaisia ovat muun muassa terveydenhuollon ammattilaiset, maatalousalan kausityöntekijät, kuljetushenkilöstö, elintärkeän tai muuten välttämättömän infrastruktuurin parissa työskentelevät henkilöt, elintarviketeollisuus sekä hoitotyöntekijät.

Valiokunnan mielestä tiedonannot eivät luonteensa puolesta sellaisenaan sovellu riittävän hyvin määrittelemään kansallisessa lainsäädännössämme niitä aloja ja tehtäviä, joista tässä yhteydessä on kysymys. Valiokunta ehdottaakin jäljempänä tarkemmin ilmenevällä tavalla suoraan laissa määriteltävien ne alat, joilla ulkomaalainen voi huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta työskennellä vallitsevissa poikkeusoloissa. Tarkemmin lakiin otettavien toimialojen tehtävät määritellään annettavalla asetuksella.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan ehdotetut säännökset koskevat kaikkia voimassa olevia oleskelulupia, viisumeita ja kausityötodistuksia. Tämän lisäksi muutosehdotukset koskevat perustelujen mukaan myös väliaikaisen sääntelyn voimassaoloaikana myönnettäviä uusia oleskelulupia, viisumeita ja kausityötodistuksia.

Hallintovaliokunta toteaa tältä osin, ettei ulkomaalaislain nojalla myönnetä viisumeita, vaan ne perustuvat EU:n viisumisäännöstöön, johon viitataan ulkomaalaislain 3 luvussa. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei hallituksen esityksen mukainen sanamuoto sulje pois esimerkiksi turistiviisumeja. Valiokunta ehdottaa sääntelyn selkeyttämiseksi viisumeita koskevan maininnan poistamista sekä ulkomaalaislaista että kausityölaista.

Tässä yhteydessä valiokunta toteaa, ettei turvapaikanhakijalla ole oleskelulupaa. Hänellä on kuitenkin oikeus oleskella maassa odottamassa päätöstä siitä, onko hän kansainvälisen suojelun tarpeessa. Turvapaikanhakijoiden työntekoa koskevat omat säännöksensä, eikä valiokunta ehdota niiden muuttamista tämän poikkeussääntelyn yhteydessä. Lainvoimaisen kielteisen päätöksen turvapaikkahakemukseen saanut henkilö on maassa laittomasti, eikä työnteko-oikeuden laajentaminen heihin ole tässä yhteydessä perusteltua.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten tavoitteena on tukea osaltaan huoltovarmuustavoitteiden toteutumista. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään myös pienentämään rajaliikenteen rajoittamisesta aiheutuvia elinkeinoelämän vahinkoja lisäämällä työvoiman tarjontaa kriittisillä aloilla. Valiokunta toteaa tältä osin, että työperusteisia oleskelulupia päättyy hallituksen esityksen perustelujen mukaan kuluvan vuoden loppuun mennessä yhteensä 11 670. Näistä alkutuotannon kannalta merkityksellisimpiä ovat ne, joiden oleskelulupa on myönnetty kausityön tai osaratkaisua edellyttävän työntöön perusteella. Kausityöntekijöiden oleskelulupia päättyy vuoden loppuun mennessä 886 ja osaratkaisua edellyttäviä lupia 2 630.

Valiokunta tähdentää, että säädettävällä lainsäädännöllä lisätään työvoiman tarjontaa potentiaalisesti kymmenillä tuhansilla henkilöillä. Hämmentävää on, että käytännössä uuden väliaikaisen lainsäädännön voimaantulon arvioidaan lisäävän kuitenkin työvoiman tarjontaa joillakin sadoilla henkilöillä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että toteutetaan eri toimenpiteitä, joilla myös käytännössä olennaisin osa potentiaalisesta työvoimasta myös pääsee työskentelemään, ottaa vastaan ja työskentelee säädettävän lainsäädännön mukaisissa tehtävissä.

Valiokunnan yleiset kannanotot

Yleistä

Valiokunta ehdottaa merkittäviä muutoksia hallituksen esityksessä ehdotettuihin 1. lakiehdotukseen (ulkomaalaislaki) ja 2. lakiehdotukseen (kausityölaki). Lisäksi valiokunta ehdottaa kahden hallituksen esitykseen sisältymättömän voimassa olevan lain muuttamista. Kysymys on kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) muuttamisesta (uusi, 3. lakiehdotus) ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018) muuttamisesta (uusi, 4. lakiehdotus).

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Kuten edellä lausutusta ilmenee, mainittujen 3. ja 4. lakiehdotuksen ottaminen mietintöön on tarpeen hallituksen esityksen puutteiden johdosta, kun hallituksen esityksen ensimmäisessä lakiehdotuksessa on kysymys vain ulkomaalaislain nojalla myönnettyistä oleskeluluvista. Muun lainsäädännön perusteella myönnettävät luvat jäävät siten sääntelyn ulkopuolelle, ellei niitä koskevia säännöksiä muuteta asianomaisissa laeissa.

Hallintovaliokunta ehdottaa, että 1., 3. ja 4. lakiehdotus koskee vain lakien voimaan tullessa oleskeluluvan omaavia ulkomaalaisia. Sen sijaan 2. lakiehdotusta, joka koskee kausityöntekijöitä, ei koske kyseinen rajoitus.

Lisäksi valiokunta ehdottaa, että kaikki säädettävät väliaikaiset lait ovat voimassa kuluvan vuoden lokaan loppuun saakka. Mikäli seurannan perusteella taikka muutoin ilmenee tarvetta jatkaa lainsäädännön voimassaoloa tai muuttaa säännöksiä, tämä edellyttää uuden hallituksen esityksen antamista.

Ulkomaalaislaki

Valiokunta ehdottaa ulkomaalaislain osalta, että poistetaan ehdotetusta ulkomaalaislain 213 b §:stä viittaus viisumeihin tässä yhteydessä lakiin soveltumattomana. Työnteko perustuu siten ulkomaalaislain nojalla myönnettyyn oleskelulupaansa sen tarkemmasta tarkoituksesta riippumatta. Tällä sääntelyllä ei puututa muun lain nojalla myönnettyihin oleskelulupiin. Valiokunnan kanta merkitsee sitä, ettei esimerkiksi turistiviisumilla maassa oleva voi tehdä nyt säädettävässä väliaikaisessa lainsäädännössä tarkoitettua työtä. Edellä on todettu myös se seikka, ettei valiokunta näe perustelluksi turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeuden laajentamista nykyisestään. Laittomasti maassa oleskelevat eivät myöskään sovellu nyt säädettävän poikkeuslainsäädännön soveltamisalan piiriin.

Hallintovaliokunta ehdottaa ulkomaalaislain 213 b §:n muuttamista siten, että pykälästä poistetaan kytkentä komission tiedonantoihin ja alat, joilla ulkomaalaisella on oikeus työntekoon, luetellaan laissa ja että tarkemmin kyseisten alojen tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi edellytetään, että nämä asetuksella tarkemmin säädettävät tehtävät ovat välttämättömiä huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta.

Hallintovaliokunta pitää välttämättömänä, että vallitsevissa poikkeusoloissa helpotetaan jatko-oleskeluluvan saamista ja työnteon jatkamista tämän perusteella (213 b §:n 2 momentti).

Valiokunta pitää perusteltuna, että säädettävä poikkeusolojen erityinen väliaikaisesti voimassa oleva lainsäädäntö säädetään ainakin tässä vaiheessa koskemaan vain niitä ulkomaalaisia, joille oleskelulupa on myönnetty viimeistään nyt säädettävän lainsäädännön voimaan tullessa.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että säädettävän lainsäädännön vaikutuksia seurataan tarkkaan ja ettei tässä vaiheessa säädetä kyseessä olevaa määräaikaista erityislainsäädäntöä olemaan voimassa pidemmälle kuin kuluvan vuoden lokaan loppuun saakka.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Kausityölaki

Kausityölakia sovelletaan kausityöhön maatalouden ja matkailun alalla. Lain nojalla myönnetään kausityöoleskelulupia, kausityöviisumeita ja kausityötodistuksia. Valtioneuvoston asetuksella (966/2017) säädetään tarkemmin niistä maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista toimialoista, joihin kuuluu kausiluonteista toimintaa. Suurin osa kausityölain mukaisista luvista haetaan ja myönnetään maatalouden alalle. Vuonna 2019 Maahanmuuttovirasto on myöntänyt mainitun lain nojalla noin 1 500 ensimmäistä kausityöoleskelulupaa. Valtaosa luvista on kuitenkin kausityöviisumeita ja kausityötodistuksia. Kausityöviisumit myöntävät Suomen edustustot, ja niiden määrä vuonna 2019 on ollut noin 7 000. Kausityötodistuksen myöntää Maahanmuuttovirasto, ja vuonna 2019 se on myöntänyt kausityötodistuksia noin 10 000. Esimerkiksi Ukrainasta on tullut vuosittain merkittävä määrä ammattitaitoisia kausityöntekijöitä, joilla on vaativaa osaamista esimerkiksi erilaisten maataloustyökoneiden käytössä. Tietävästi on myös kausityöaloja, joilla kesän aikana on vähemmän työtä ja työntekijöillä voi olla mahdollisuus ottaa vastaan toisenlaista kausityötä.

Valiokunta ehdottaa myös kausityölakiin vastaavia muutoksia kuin ulkomaalaislakiin. Tämä merkitsee sitä, että kausityöhön oikeuttavat luvat oikeuttavat työskentelyyn kaikissa niissä tehtävissä, jotka ovat huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömiä. Laissa luetaan myös ne alat, joita sanottu työskentely koskee. Näillä aloilla olevat tehtävät tarkentuvat asetuksella.

Kausityölaissa ei ole säädetty jatkoluvan hakemisesta eikä myöntämisestä. Ulkomaalaisella on mahdollisuus hakea uutta kausityöhön oikeuttavaa lupaa kausityölaissa säädetyin edellytyksin. Uuden kausityöluvan hakeminen kuitenkin katkaisee työnteko-oikeuden aikaisemman luvan voimassaolon päättyessä. Jotta työnteko-oikeuteen ei tulisi katkoksia, valiokunnan ehdottamassa lakiehdotuksen uudessa 2 momentissa säädetään, että jos uusi kausityölupahakemus on tehty aikaisemman kausityöluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty uusi kausityöhön oikeuttava lupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Poikkeusolojen aikana lupaviranomaiset voivat olla kuormittuneita muun muassa siksi, että asiakaspalvelutiloja ei aina voida normaalisti käyttää ja koska poikkeustilasta johtuvat lupakategorioiden priorisoinnit eivät ole täysin ennakoitavissa. Valiokunta pitää myös kausityön osalta välttämättömänä, että kausityön jatkaminen helpottuu.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annettu laki

Lakia sovelletaan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) nojalla oleskeluluvan saaneisiin johtajiin, asiantuntijoihin tai työsuhteisiin harjoittelijoihin. Vuonna 2019 Maahanmuuttovirasto on myöntänyt mainitun lain nojalla johtajille ja harjoittelijoille runsaat 30 ensimmäistä oleskelulupaa. Asiantuntijoille on myönnetty samana aikana runsaat 1 000 ensimmäistä oleskelulupaa, joista valtaosa ulkomaalaislain säännösten perusteella.

Valiokunta ehdottaa, että myös kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annettua lakia muutetaan väliaikaisesti. Lakiin li-

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

sätään uusi 29 a §, jossa säädetään työnteosta eräissä tilanteissa. Pykälä on saman sisältöinen kuin ehdotettu ulkomaalaislain 213 b §.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettu laki

Kyseinen laki koskee kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella. Vuonna 2019 Maahanmuuttovirasto on myöntänyt edellä mainitun lain nojalla tutkijoille, harjoittelijoille ja vapaaehtoistyöntekijöille hieman yli 2 000 ensimmäistä oleskelulupaa. Opiskelijoille sanottuna aikana on myönnetty yhteensä yli 5 000 lupaa.

Valiokunta ehdottaa, että myös opiskelun perusteella myönnetty oleskeluluvat kuuluvat lain soveltamisalaan. Opiskelijoiden työnteko-oikeutta on voimassa olevassa laissa rajoitettu lukukausien aikana 25 tuntiin viikossa. Valiokunta katsoo, että tämän rajoituksen purkaminen on tässä väliaikaisesti voimassa olevassa lainsäädännössä perusteltua.

Valiokunta ehdottaa, että myös kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettua lakia muutetaan väliaikaisesti. Lakiin lisätään uusi 29 a §, jossa säädetään työnteosta vastaavasti kuin ulkomaalaislain 213 b §:ssä, kausityölain 17 a §:ssä ja ICT-lain 29 a §:ssä.

Hallintovaliokunnan kannanottojen yhteenvetoa

Valiokunnan hallituksen esitykseen tekemillä muutoksilla on tarkoitus varmistaa, että poikkeustilan aikana lisätään työvoiman tarjontaa huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toiminnan kannalta välttämättömillä aloilla ja tehtävissä. Rajaliikenteen rajoitusten voimassa ollessa näihin tehtäviin työhön tulevat ulkomaalaiset lähtökohtaisesti pääsevät rajalta maahan, jos muut maahantulon edellytykset ovat kunnossa. Liikenneyhteyksien supistuksista, kauttakulkuliikenteen rajoituksista ja maastalähtörajoituksista johtuen ulkomailta työhön tulevien määrä on kuitenkin vähentynyt merkittävästi. Koska tulijat joka tapauksessa tulevat huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toiminnan kannalta välttämättömiin tehtäviin, ei ole tarpeen ulottaa lakia koskemaan lain voimaantulon jälkeen maahan tulevia ulkomaalaisia. Uudet väliaikaiset säännökset eivät kausityöntekijöitä lukuun ottamatta koske lain voimaantulon jälkeen maahan saapuvia ulkomaalaisia.

Säännökset oikeuttavat työntekoon laissa mainituilla aloilla ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella säädetyissä tehtävissä. Työnteko-oikeutta ei ole sidottu yksittäiseen työnantajaan, vaan työntekijällä on oikeus voimassa olevan oleskeluluvan puitteissa vaihtaa työnantajaa.

Maatalouden kausityössä hetkellinen työvoiman tarve on kuitenkin suuri, noin 16 000—20 000 työntekijää. Siksi laki koskee kaikkia kausityölain mukaisia lupia (kausityöoleskelulupa, kausityöviisumi ja kausityötodistus) ja myös niitä ulkomaalaisia, joille on myönnetty kausityölain mukainen lupa myös lain voimaantulon jälkeen. Säädetävän lain nojalla kausityölain mukaiset kausityöhön oikeuttavat luvat sallivat työntekijän valtioneuvoston asetuksen mukaisissa tehtävissä ilman luvan kytkentää yksittäiseen työnantajaan.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Työnantajalla on ulkomaalaislain 86 a §:n 1 momentin mukainen normaali velvollisuus varmistautua siitä, että palvelukseen tulevalle ulkomaalaiselle on työntekoon vaadittava oleskelulupa tai että hän ei tarvitse oleskelulupaa. Esitetyn lain mukainen laajennettu työnteko-oikeus ei ilmene ulkomaalaisen oleskelulupakortista, kausityöviisumista tai kausityötodistuksesta. Siksi on tärkeää, että lain voimaantulosta, soveltamisalasta ja lain voimassaolon päättymisestä tiedotetaan erityisesti laissa mainituilla toimialoilla toimivia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä.

Muut kannanotot

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiassa lausunnon MmVL 4/2020 vp sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunta lausunnon TyVL 3/2020 vp. Mainituissa lausunnoissa tuetaan ulkomaisen työvoiman saatavuuden turvaamista vallitsevissa poikkeusoloissa. Lausunnoissa kuitenkin korostetaan, etteivät nyt toteutettavat toimenpiteet ole riittäviä, kun otetaan huomioon tiedossa oleva kausityövoiman tarve. Lisäkeinoja ja -toimenpiteitä työvoiman varmistamiseksi huoltovarmuuden kannalta kriittisille aloille on välttämätöntä vielä selvittää.

Työvoiman maahanmuuttoa ja kausityötä koskevan lainsäädännön valmistelu ja lainsäädännön soveltamisen ohjaus kuuluvat 1.1.2020 alkaen työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle. Lain noudattamisen valvonta kuuluu ulkomaalaislain 7 luvun säännösten mukaisesti poliisille ja Rajavartiolaitokselle sekä ulkomaalaislain 86 §:n mukaan työsuojeluviranomaiselle. Lain voimaantulosta, soveltamisalasta ja lain voimassaolon päättymisestä on tärkeä tiedottaa myös valvovia viranomaisia.

Valiokunta korostaa säädettävän lainsäädännön toimivuuden seurannan tärkeyttä sekä eri toimenpitein sen varmistamista, että etenkin huoltovarmuuden kannalta keskeisillä aloilla ja tehtävissä työvoiman saatavuus kyetään turvaamaan.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muutettuina tästä mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin. Lisäksi valiokunta ehdottaa kahden uuden hallituksen esitykseen sisällyttämättömän väliaikaisen lain säätämistä. Valiokunnalla on ollut käytössään alustava 5.4.2020 päivätty luonnos työ- ja elinkeinoministeriön asetukseksi. Valiokunta ehdottaa tästä mietinnöstä ilmenevin tavoin, että asetuksen antaa työ- ja elinkeinoministeriön sijasta valtioneuvosto.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta

213 b §. Työnteko eräissä tilanteissa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ulkomaalaislain nojalla myönnetty oleskelulupa tai viisumi oikeuttaa työntekoon kaikilla huoltovarmuuden kannalta olennaisilla aloilla ja tehtävissä, joita tarkoitetaan komission 30.3.2020 antamissa tiedonannoissa. Valiokunta ehdottaa sääntelyn kohteen rajaamista niin, että työntekoon jäljempänä tarkoitetuissa tehtävissä oikeuttaa vain ulkomaalaislain nojalla myönnetty oleskelulupa. Näin ollen

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

säännöstä ei sovelleta viisumin perusteella tai viisumivapaasti maassa oleskeleviin. Säännöstä ei sovelleta myöskään turvapaikanhakijoihin, jotka kuitenkin oleskelevat maassa laillisesti ja joilla on tietyissä rajoissa oikeus tehdä työtä.

Kuten valiokunnan yleisperusteluista käy ilmi, hallituksen esityksessä ehdotetaan kytkettäväksi huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta olennaiset alat ja tehtävät komission 30.3.2020 antamaan kahteen tiedonantoon. Valiokunta toteaa, että komission tiedonannoissa mainitut alat ja tehtävät ovat pääsääntöisesti sellaisia, joilla ulkomaalaisen työvoiman Suomeen saapumisen rajoitukset tai muut poikkeustilanteesta johtuvat työmarkkinoiden toimivuuden häiriöt aiheuttavat työvoimapulaa taikka huoltovarmuus- tai muita toiminnalle merkittäviä haasteita.

Valiokunta pitää komission tiedonannossa määriteltyjä aloja ja tehtäviä yhtenä mahdollisena lähtökohtana huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömien alojen ja tehtävien määrittelylle. Tiedonannoissa luetellaan kuitenkin merkittävä määrä aloja ja tehtäviä, joista kaikkia ei voida valiokunnan mielestä pitää välttämättöminä vallitsevissa poikkeusoloissa. Muutoinkin tiedonannon luonne on sellainen, ettei se sovellu hyvin oikeudelliseksi säännökseksi. Valiokunta ehdottaakin, että pykälässä määritellään ne alat, joita pidetään kansallisesti välttämättöminä huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttiin otetaan perussäännökset niistä aloista, joilla on huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömiä tehtäviä. Tällaisia tehtäviä ovat valiokunnan saaman selvityksen mukaan maa- ja metsätalous-, energia-, teknologia-, kemianteollisuus-, elintarviketeollisuus-, meriteollisuus-, kuljetus- ja logistiikka-, sosiaali- ja terveydenhuolto-, viestintä-, rakennus- ja infrastruktuurialoilla. Nämä toimialat on valiokunnan tiedon perusteella tunnistettu työ- ja elinkeinoministeriön johtamassa viranomaistyöryhmässä aloiksi, joilla esiintyy eniten huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toiminnan kannalta välttämättömiä työtehtäviä. Kaikki näiden toimialojen työtehtävät eivät kuitenkaan täytä välttämättömyysedellytystä.

Hallituksen esityksessä ehdotetun pykälän 2 momentin asetuksenantovaltuuden nojalla työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin komission tiedonantoihin sisältyvistä tehtävistä. Valiokunta ehdottaa, että huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömistä tehtävistä edellä mainituilla aloilla, joista säädetään valiokunnan uudelleen muotoilemassa pykälän 1 momentissa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan ehdottamassa sääntelyssä asetuksenantovaltuus sisältyy pykälän 1 momenttiin. Valiokunta toteaa, että lähtökohtana valtioneuvoston ja ministeriön välisessä toimivallanjaossa on, että valtioneuvosto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Ministeriölle voidaan osoittaa asetuksenantovaltaa yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisemmissä asioissa sekä selvästi teknisluonteisissa ja toimeenpanoa koskevissa asioissa. Ottaen huomioon käsillä olevan asian yhteiskunnallinen merkittävyys ja se, että kyse on poikkeusoloissa annettavasta väliaikaisesta erityissääntelystä, valiokunta katsoo, että asetuksenantovaltuus on syytä osoittaa valtioneuvostolle.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Valiokunta ehdottaa, että pykälän uudensisältöisessä 2 momentissa säädetään ulkomaalaislain mukaisen työnteko-oikeuden jatkumisesta jatkolupaa haettaessa. Valiokunta pitää tarkoituksen mukaisena, että ulkomaalainen saa jatkolupaa haettaan jatkaa työntekoa, kunnes uuden hakeuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Tämä on johdonmukaista ulkomaalaislain kokonaisuus huomioon ottaen myös säädettävän poikkeussäännöksen osalta. Tällöin ulkomaalaisen työnteko-oikeus ei katkeaisi, vaikka jatkolupapäätöksen tekeminen viivästyisi ja aikaisemman oleskeluluvan voimassaolo päättyisi. Poikkeusolojen aikana lupaviranomaiset voivat olla kuormittuneita muun muassa siksi, että asiakaspalvelutiloja ei aina voida normaalisti käyttää ja koska poikkeustilasta johtuvat lupakategorioiden priorisoinnit eivät ole täysin ennakoitavissa. Valiokunta pitää myös perusteltuna, että jatkolupia voidaan myöntää joustavasti.

Valiokunta ehdottaa, että lain soveltaminen rajataan oleskelulupiin, jotka on myönnetty viimeistään nyt säädettävän lain voimaan tullessa. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että lain tarkoituksena on välttävien poikkeusolojen aikana ja välittömästi niiden jälkeen lisätä työvoiman tarjontaa huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toiminnan kannalta välttämättömillä aloilla ja tehtävissä. Rajaliikenteen rajoitusten voimassa ollessa näihin tehtäviin työhön tulevat ulkomaalaiset lähtökohtaisesti pääsevät rajalta maahan, jos muut maahantulon edellytykset ovat kunnossa. Liikenneyhteyksien supistuksista, kauttakulkuliikenteen rajoituksista ja maastalähtörajoituksista johtuen ulkomailta työhön tulevien määrä on kuitenkin vähentynyt merkittävästi. Koska tulijat joka tapauksessa tulevat huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toiminnan kannalta välttämättömiin tehtäviin, ei ole tarpeen ulottaa lakia koskemaan lain voimaan tulon jälkeen maahan tulevia ulkomaalaisia. Säännös ei siten koske lain voimaantulon jälkeen maahan saapuvia ulkomaalaisia.

Valiokunta ehdottaa myös väliaikaisen sääntelyn voimassaoloajan lyhentämistä siten, että säännökset ovat voimassa 31.10.2020 saakka.

2. Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

17 a §. Työnteko eräissä tilanteissa. Valiokunta viittaa edellä ehdotetun ulkomaalaislain 213 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitettyyn. Lisäksi valiokunta toteaa, että maatalouden kausityössä hetkellinen työvoiman tarve on suuri, noin 16 000—20 000 työntekijää. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että ehdotettu säännös koskee kaikkia kausityölain mukaisia lupia (kausityöoleskelulupa, kausityöviisumi ja kausityötodistus) ja myös niitä ulkomaalaisia, joille on myönnetty kausityölain mukainen lupa lain voimaantulon jälkeen. Kausityölain mukaiset kausityöhön oikeuttavat luvat sallisivat työntekijöiden valtionneuvoston asetuksella säädettävissä tehtävissä ilman luvan kytkeä yksittäiseen työnantajaan.

Valiokunnan ehdottamassa muodossa lain säännöksiä sovelletaan matkailun ja maatalouden alalla kausityöoleskelulupiin, kausityöviisumeihin ja kausityötodistuksiin. Valtioneuvoston asetuksella (966/2017) säädetään tarkemmin niistä maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista toimialoista, joihin kuuluu kausiluonteista toimintaa. Suurin osa kausityölain mukaisista luvista haetaan ja myönnetään maatalouden alalle. Vuonna 2019 Maahanmuuttovirasto on myöntänyt edellä mainitun lain nojalla noin 1 500 ensimmäistä kausityöoleskelulupaa. Valtaosa luvista on kuitenkin kausityöviisumeita ja kausityötodistuksia. Kausityöviisumit myöntävät Suomen

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

edustustot, ja niiden määrä vuonna 2019 on ollut noin 7 000. Kausityötodistuksen myöntää Maahanmuuttovirasto, ja vuonna 2019 se on myöntänyt kausityötodistuksia noin 10 000.

Kausityölaissa ei ole säädetty jatkoluvan hakemisesta eikä myöntämisestä. Ulkomaalaisella on mahdollisuus hakea uutta kausityöhön oikeuttavaa lupaa kausityölaissa säädetyin edellytyksin. Uuden kausityöluvan hakeminen kuitenkin katkaisee työnteko-oikeuden aikaisemman luvan voimassaolon päättyessä. Jotta työnteko-oikeuteen ei tulisi katkoksia, valiokunnan ehdottamassa lakiehdotuksen uudessa 2 momentissa säädetään, että jos uusi kausityölupahakemus on tehty aikaisemman kausityöluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty uusi kausityöhön oikeuttava lupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Poikkeusolojen aikana lupaviranomaiset voivat olla kuormittuneita muun muassa siksi, että asiakaspalvelutiloja ei aina voida normaalisti käyttää ja koska poikkeustilasta johtuvat lupakategorioiden priorisoinnit eivät ole täysin ennakoitavissa. Valiokunta pitää myös kausityön osalta välttämättömänä, että kausityön jatkaminen helpottuu.

Valiokunta viittaa valiokunnan ehdottaman 17 a §:n 2 momentin osalta edellä ulkomaalaislain 213 b §:n 2 momentin perusteluissa todettuun, kuitenkin siten, etteivät säädettävät ulkomaalaislain maahantuloa koskevat ajalliset rajoitukset ulotu kausityöntekijöihin.

Valiokunta ehdottaa myös väliaikaisen sääntelyn voimassaoloajan lyhentämistä siten, että säännökset ovat voimassa 31.10.2020 saakka.

3. Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

29 a §. Työnteko eräissä tilanteissa. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisällyttämässä uudessa 3. lakiehdotuksessa, että myös kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annettua lakia muutetaan väliaikaisesti. Lakiin lisätään uusi 29 a §, jossa säädetään työnteosta eräissä tilanteissa. Valiokunnan ehdottama pykälä on saman sisältöinen kuin ehdotettu ulkomaalaislain 213 b §. Valiokunta viittaa edellä mainitun pykälän perusteluissa esitettyyn.

Ehdotettuja säännöksiä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) nojalla oleskeluluvan saaneisiin johtajiin, asiantuntijoihin tai työsuhteisiin harjoittelijoihin. Vuonna 2019 Maahanmuuttovirasto on myöntänyt edellä mainitun lain nojalla johtajille ja harjoittelijoille runsaat 30 ensimmäistä oleskelulupaa. Asiantuntijoille on myönnetty samana aikana runsaat 1 000 ensimmäistä oleskelulupaa, joista valtaosa ulkomaalaislain säännösten perusteella.

Valiokunta ehdottaa, että säännökset ovat voimassa 31.10.2020 saakka.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

4. Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

29 a §. Työnteko eräissä tilanteissa. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisällyttämässä uudessa 4. lakiehdotuksessa, että myös kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettua lakia muutetaan väliaikaisesti. Lakiin lisätään uusi 29 a §, jossa säädetään työntekosta eräissä tilanteissa vastaavasti kuin ulkomaalaislain 213 b §:ssä, kausityölain 17 a §:ssä ja ICT-lain 29 a §:ssä.

Pykälän 1 momentin kyseisen lain nojalla myönnetty oleskelulupa oikeuttaa työntekoon maa- ja metsätalous-, energia-, teknologia-, kemianteollisuus-, elintarviketeollisuus-, meriteollisuus-, kuljetus- ja logistiikka-, sosiaali- ja terveydenhuolto-, viestintä-, rakennus- ja infrastruktuuraloilla huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta niissä välttämättömissä tehtävissä, joista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Uusia säännöksiä sovelletaan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018) nojalla oleskeluluvan saaneisiin. Vuonna 2019 Maahanmuuttovirasto on myöntänyt edellä mainitun lain nojalla tutkijoille, harjoittelijoille ja vapaaehtoistyöntekijöille hieman yli 2 000 ensimmäistä oleskelulupaa. Opiskelun perusteella on myönnetty samana vuonna yhteensä 5 246 ensimmäistä oleskelulupaa. Valiokunta tähdentää, että valiokunnan ehdottamassa muodossa laki koskee myös opiskelijoita.

Valiokunta ehdottaa 2 momentissa säädettäväksi tämän kyseessä olevan lain mukaisen työntekooikeuden jatkumisesta jatkolupaa haettaessa vastaavasti kuin ulkomaalaislain 213 b §:ssä, kausityölain 17 a §:ssä ja 3. lakiehdotuksen 29 a §:ssä.

Lain soveltaminen rajataan pykälän 3 momentissa oleskelulupiin, jotka on myönnetty viimeistään säädettävän lain voimaan tullessa. Säännös ei miltään osin koske lain voimaantulon jälkeen maahan saapuvia ulkomaalaisia.

Valiokunta ehdottaa, että säännökset ovat voimassa 31.10.2020 saakka.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 36/2020 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy uuden, 3. ja 4. lakiehdotuksen. (Valiokunnan uudet lakiehdotukset)

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ulkomaalaislakiin (301/2004) väliaikaisesti uusi 213 b § seuraavasti:

14 luku

Erinäiset säännökset

213 b §

Työnteko eräissä tilanteissa

Tämän lain nojalla myönnetty oleskelulupa **tai viisumi** oikeuttaa työntekoon **maa- ja metsätalous-, energia-, teknologia-, kemianteollisuus-, elintarviketeollisuus-, meriteollisuus-, kuljetus- ja logistiikka-, sosiaali- ja terveydenhuolto-, viestintä-, rakennus- ja infrastruktuurialoilla niissä huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömissä tehtävissä, joista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.**

Jos jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. (Uusi 2 mom.)

Tätä lakia sovelletaan oleskelulupiin, jotka on myönnetty viimeistään tämän lain voimaan tullessa. (Uusi 3 mom.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään **lokakuuta** 2020 asti.

2.

Laki

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettuun lakiin (907/2017) väliaikaisesti uusi 17 a § seuraavasti:

17 a §

Työnteko eräissä tilanteissa

Kausityöhön oikeuttavat luvat oikeuttavat työntekoon maa- ja metsätalous-, energia-, teknologia-, kemianteollisuus-, elintarviketeollisuus-, meriteollisuus-, kuljetus- ja logistiikka-, sosiaali- ja terveydenhuolto-, viestintä-, rakennus- ja infrastruktuuraloilla niissä huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömissä tehtävissä, joista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos uusi hakemus kausityöhön oikeuttavan luvan saamiseksi on tehty aikaisemman luvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty kausityöhön oikeuttava lupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Hakemus kausityöhön oikeuttavan luvan saamiseksi voidaan tehdä Suomessa. (Uusi 2 mom.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020 asti.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Valiokunnan uudet lakiehdotukset

3.

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annettuun lakiin (908/2017) väliaikaisesti uusi 29 a § seuraavasti:

29 a §

Työnteko eräissä tilanteissa

Tämän lain nojalla myönnetty oleskelulupa oikeuttaa työntekoon maa- ja metsätalous-, energia-, teknologia-, kemianteollisuus-, elintarviketeollisuus-, meriteollisuus-, kuljetus- ja logistiikka-, sosiaali- ja terveydenhuolto-, viestintä-, rakennus- ja infrastruktuurialoilla niissä huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömissä tehtävissä, joista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Tätä lakia sovelletaan oleskelulupiin, jotka on myönnetty viimeistään tämän lain voimaan tullessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020 asti.

4.

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettuun lakiin (719/2018) väliaikaisesti uusi 29 a § seuraavasti:

29 a §

Työnteko eräissä tilanteissa

Tämän lain nojalla myönnetty oleskelulupa oikeuttaa työntekoon maa- ja metsätalous-, energia-, teknologia-, kemianteollisuus-, elintarviketeollisuus-, meriteollisuus-, kuljetus- ja logistiikka-, sosiaali- ja terveydenhuolto-, viestintä-, rakennus- ja infrastruktuurialoilla niissä huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömissä tehtävissä, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Jos jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Tätä lakia sovelletaan oleskelulupiin, jotka on myönnetty viimeistään tämän lain voimaan tullessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020 asti.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp

Helsingissä 6.4.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Aki Lindén sd (osittain)
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Heidi Viljanen sd
varajäsen Marko Kilpi kok
varajäsen Niina Malm sd

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

istuntoasiainneuvos Henri Helo
valiokuntaneuvos Ossi Lantto

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp
Vastalause

VASTALAUSE

Perustelut

Esitettävillä lakimuutoksilla helpotetaan väliaikaisesti Suomessa jo olevan ulkomaisen työvoiman mahdollisuuksia siirtyä huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta kriittisiin tehtäviin. Lakimuutosten myötä lomautettuja ja työttömäksi mahdollisesti jääviä työperusteisilla oleskeluluvilla asuvia ulkomaalaisia voitaisiin hyödyntää työvoimaa tarvitsevilla sektoreilla, etenkin maatalouden kausityössä.

Hallintovaliokunta esittää useiden muutosten tekemistä hallituksen esityksen mukaisiin lakiehdotuksiin. Lisäksi valiokunta ehdottaa kahden hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää valiokunnan ehdottamia muutoksia lakiehdotusten hyväksymisen kannalta välttämättöminä mutta samaan aikaan kuitenkin riittämättöminä ja esittää siksi lakiehdotusten muuttamista edelleen.

Monet perinteiset maaseutuelinkeinot ovat lähes kokonaan ulkomaalaisen kausityövoiman varassa. Koronavirustilanteen vuoksi Suomen rajaliikennettä on alettu rajoittaa 19.3.2020 alkaen. Myös monet muut valtiot ovat käytännössä sulkeneet rajansa. Liikenneyhteyksien supistuksista, kauttakulkuliikenteen rajoituksista ja maastalähtörajoituksista johtuen ulkomailta Suomeen työhön tulevien määrä on vähentynyt merkittävästi, ja maatalouden kausityöntekijöiden suorittamiin sadonkorjuu-, istutus- ja hoitotehtäviin on tällä hetkellä siksi haasteellista saada riittävästi työvoimaa. Kausityövoimalle on nyt suuri välitön tarve maataloilla ja puutarhayrityksissä.

Hallituksen esityksen mukaan koronavirusepidemian aikana haasteena olisi saada työntekijöitä myös esimerkiksi rakennusaloille, telakkateollisuuteen ja kuljetusaloille. Myös nämä alat on hallituksen esityksessä määritelty sellaisiksi huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toiminnan kannalta välttämättömiksi aloiksi, joiden tehtäviin tulevat ulkomaalaiset lähtökohtaisesti pääsevät maahan rajaliikenteen rajoitusten voimassaolosta huolimatta. Määrittelemällä laveasti ne alat, joiden mukaisissa tehtävissä ehdotettavien lakien nojalla myönnettyt luvat oikeuttavat ulkomaiden kansalaisten työskentelyn, avataan ovet Aasian ja Afrikan halpatyövoimalle tilanteessa, jossa maassamme oleskelee jo nyt huomattava sosiaaliturvan varassa oleva maahanmuuttajataustainen väestö ja jossa satoja tuhansia suomalaisia on koronakriisin vuoksi lomautettu tai irtisanottu. Huomattava on, että mainituilla aloilla on jo ennen koronakriisiä ollut merkittävää kotimaista työttömyyttä. Toisin kuin maatalouteen tällaisille aloille ei siten tarvita ulkomaista työvoimaa. Perussuomalaisille on tärkeää, että ulkomailta tuoduilla halpatyöntekijöillä ei syrjäytetä suomalaisia työttömiä ja lomautettuja.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että valiokunnan mietinnön mukaisia lakiehdotuksia on muutettava siten, että myönnetty oleskelulupa tai kausityöhön oikeuttava lupa oikeuttaa työntekoon ainoastaan sellaisilla aloilla ja tehtävissä, joilla ulkomaisen työvoiman Suomeen saapumisen rajoitukset aiheuttavat työvoimapulaa tai huoltovarmuus- tai muita toimialan toiminnalle merkittäviä haasteita sen vuoksi, että kotimaista työvoimaa ei tosiasiallisesti ole saatavissa. Tällaisia tehtäviä on käytännössä ainoastaan maa- ja metsätalouseläällä.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp Vastalause

Lisäksi valiokunnan mietinnön mukaista 4. lakiehdotusta on muutettava siten, että opiskelun perusteella myönnetty oleskeluluvat rajataan lain soveltamisen ulkopuolelle. Kolmannen maan kansalaisella, jolle on myönnetty oleskelulupa opiskelua varten, on lakiin perustuva oikeus työskennellä 25 tuntia viikossa aikana, jolloin oppilaitoksessa järjestetään varsinaista opetusta ja kokoaikaisesti muina aikoina. Ulkomaalaisten opiskelijoiden työnteko-oikeus Suomessa on siten jo nykyään hyvin turvattu. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä ei tästä syystä näe tarvetta opiskelijoiden työnteko-oikeuden laajentamiselle entisestään.

Huomattava on, että ulkomaalaislain (301/2004) mukaan oleskelulupa voidaan peruuttaa, jos niitä edellytyksiä, joiden perusteella oleskelulupa myönnettiin, ei enää ole olemassa. Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017) sekä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018) nojalla myönnettävä lupa perutaan vastaavasti, jos henkilö oleskelee maassa muuta tarkoitusta varten kuin sitä, jonka perusteella lupa on myönnetty. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä haluaa korostaa sanotun merkitystä ja painottaa, että tapauksissa, joissa ulkomaan kansalaisen oleskelu Suomessa perustuu työntekoon ja joissa tämä on koronatilanteen vuoksi lomautettu tai irtisanottu työstään, tulee henkilö velvoittaa ottamaan vastaan työtä työvoimaa tarvitsevalta maa- ja metsätalouden sektorilta. Muussa tapauksessa kausityöhön tai oleskeluun oikeuttava lupa on peruttava ja henkilön on poistuttava maasta. Suomeen ei pidä voida jäädä elämään sosiaaliturvajärjestelmän kustannuksella.

Tässä yhteydessä on vielä kiinnitettävä huomiota siihen, että hallituksen esityksen mukaisten lakiehdotusten työllisyysvaikutusten arvioidaan jäävän ainoastaan joihinkin satoihin. Syynä on muun muassa se, että hallituksen oman arvion mukaan vain pieni osa oleskeluluvan saaneista henkilöistä haluaa työskennellä huoltovarmuuden kannalta kriittisillä aloilla. Perussuomalaiset onkin 2.4.2020 ehdottanut kiireellistä tilapäistä lainsäädäntöä, jonka nojalla kausityön tekeminen huoltovarmuuden kannalta tärkeissä tehtävissä ei vuonna 2020 poistaisi työttömyysetuuksia henkilöltä, joka on lomautettu tai irtisanottu töistään koronaepidemian vuoksi. Tällainen lakimuutos lisäisi kausitöiden houkuttelevuutta myös suomalaisten silmissä, ihmisten toimeentulo voitaisiin turvata, eikä maataloustyönantajille koituisi ylimääräisiä palkkakustannuksia, jotka siirtyisivät tuotteiden hintoihin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään muutettuina seuraavasti (***Vastalauseen muutosehdotukset***) ja

että hyväksytään yksi lausuma (***Vastalauseen lausumaehdotus***).

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp
Vastalause

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ulkomaalaislakiin (301/2004) väliaikaisesti uusi 213 b § seuraavasti:

14 luku

Erinäiset säännökset

213 b §

Työnteko eräissä tilanteissa

Tämän lain nojalla myönnetty oleskelulupa oikeuttaa työntekoon seuraavissa maa- ja metsätalouden tehtävissä:

- 1) kotieläintuotannon sekä eläinten hoidon ja terveyden kannalta välttämättömät työt;
 - 2) kasvintuotannon välttämättömät työt avomaalla ja kasvihuoneissa;
 - 3) ammattikalastus;
 - 4) hedelmien, marjojen, vihannesten ja juuresten poiminta ja keruu;
 - 5) luonnonmarjojen poiminta;
 - 6) metsän istutus- ja kylvötehtävät, metsätaimitarhoilla tehtävä työ;
 - 7) puiden kaato-, karsinta-, katkonta-, mittaus- ja metsäkuljetustehtävät.
- (2-3 mom. kuten HaVM)

Voimaantulosäännös (Kuten HaVM)

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp
Vastalause

2.

Laki

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettuun lakiin (907/2017) väliaikaisesti uusi 17 a § seuraavasti:

17 a §

Työnteko eräissä tilanteissa

Kausityöhön oikeuttavat luvat oikeuttavat työntekoon seuraavissa maa- ja metsätalouden tehtävissä:

- 1) kotieläintuotannon sekä eläinten hoidon ja terveyden kannalta välttämättömät työt;
 - 2) kasvintuotannon välttämättömät työt avomaalla ja kasvihuoneissa;
 - 3) ammattikalastus;
 - 4) hedelmien, marjojen, vihannesten ja juuresten poiminta ja keruu;
 - 5) luonnonmarjojen poiminta;
 - 6) metsän istutus- ja kylvötehtävät, metsätaimiharjoilla tehtävä työ;
 - 7) puiden kaato-, karsinta-, katkonta-, mittaus- ja metsäkuljetustehtävät.
- (2 mom. kuten HaVM)

Voimaantulosäännös (Kuten HaVM)

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp
Vastalause

3.

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annettuun lakiin (908/2017) väliaikaisesti uusi 29 a § seuraavasti:

29 a §

Työnteko eräissä tilanteissa

Tämän lain nojalla myönnetty oleskelulupa oikeuttaa työntekoon seuraavissa maa- ja metsätalouden tehtävissä:

- 1) kotieläintuotannon sekä eläinten hoidon ja terveyden kannalta välttämättömät työt;
 - 2) kasvintuotannon välttämättömät työt avomaalla ja kasvihuoneissa;
 - 3) ammattikalastus;
 - 4) hedelmien, marjojen, vihannesten ja juuresten poiminta ja keruu;
 - 5) luonnonmarjojen poiminta;
 - 6) metsän istutus- ja kylvötehtävät, metsätaimitarhoilla tehtävä työ;
 - 7) puiden kaato-, karsinta-, katkonta-, mittaus- ja metsäkuljetustehtävät.
- (2-3 mom. kuten HaVM)

Voimaantulosäännös (Kuten HaVM)

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp
Vastalause

4.

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettuun lakiin (719/2018) väliaikaisesti uusi 29 a § seuraavasti:

29 a §

Työnteko eräissä tilanteissa

Tämän lain nojalla myönnetty oleskelulupa, poislukien 7 §:n perusteella myönnetty oleskelulupa opiskelua varten, oikeuttaa työntekoon seuraavissa maa- ja metsätalousalan tehtävissä:

- 1) kotieläintuotannon sekä eläinten hoidon ja terveyden kannalta välttämättömät työt;
 - 2) kasvintuotannon välttämättömät työt avomaalla ja kasvihuoneissa;
 - 3) ammattikalastus;
 - 4) hedelmien, marjojen, vihannesten ja juuresten poiminta ja keruu;
 - 5) luonnonmarjojen poiminta;
 - 6) metsän istutus- ja kylvötehtävät, metsätaimiharjoilla tehtävä työ;
 - 7) puiden kaato-, karsinta-, katkonta-, mittaus- ja metsäkuljetustehtävät.
- (2-3 mom. kuten HaVM)

Voimaantulosäännös (Kuten HaVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viivytyksettä toimenpiteisiin väliaikaisen lain-säädännön aikaansaamiseksi, jotta COVID-19-epidemian vuoksi irtisanottu tai lomautettu henkilö voisi ottaa vastaan kausityötä huoltovarmuuden kannalta tärkeissä tehtävissä ilman, että tällä olisi vaikutusta vuonna 2020 maksettavan työttömyysturvan määrään.

**Valiokunnan mietintö HaVM 5/2020 vp
Vastalause**

Helsingissä 6.4.2020

Riikka Purra ps
Jussi Halla-aho ps
Mauri Peltokangas ps